

Naalackersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuut una Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu matumuuna saqqummiuppaat:

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Naalackersuisut peqqunneqassasut Island-imi kalaallit sinniisoqarfiannik pilersitsinissamut, pitsaasumik sanileriinnerup ineriartornera qulakkeerniarlugu Kalaallillu Nunaanut inuiaqatigiinnullu kalaallinut Island-imik suleqateqarnerup sapinngisamik annertunerpaamik pitsaanerpaamillu iluanaarutigisinnaaqqullugu.

(Inuussutissarsiordermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut, Nukissiuuteqarnermut Nunanullu allanut Naalackersuisoq)

Tunngavilersuut

Naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissummi allassimavoq, Kalaallit Nunaat nunanut qaninnerpaamik sanilerisatsinnut aallartitaqarnikkut attaveqaatinik pilersitsissasoq, 2012-imi-lu Inatsisartut aalajangiuppaat (UPA2012/24), Namminersorneq pillugu inatsimmi § 15 naapertorlugu Naalackersuisut nunani allani sinniisoqarfinnik ammaassasoq kalaallit soqutigisaannik isumaginnittartussanik. Tamannalumiuna tunngavigalugu Inuussutissarsiordermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut, Nukissiuuteqarnermut Nunanullu Allanut Naalackersuisup siunnersuutigigaa, Island-imi sinniisoqarfimmik pilersitsinissaq aalajangiunneqassasoq.

November 2013-imi Island-ip aamma Kalaallit Nunaata akornanni ataatsimoortumik nalunaarutigut atsiorneqarneratigut, nunat marluusut akornanni Island-imik suleqateqarnerup ukiuni kingullerpaani pitsanngortinneqarsimasorujussuuvoq, oqartussaaffiit suleqatigiiffigineqarsinnaasut sunaassuserneqarsimapput aalajangersimasumillu suleqatigiinneq oqartussaaffitsigut arlalitsigut pilersinneqarsimalluni. Tamatuma ukiorpassuarni Nunanit Avannarlernit Killerni, Nunani Avannarlerni Siunnersuisooqatigiinni aamma Nunani Avannarlerni Ministerinut siunnersuisooqatigiinni suleqatigiinnerup nanginnerivaa.

Kalaallit Nunaata Island-illu akornanni ukiumoortumik atortuulersitsiniarluni ataatsimiittoqartarpoq ataatsimoorussamik nalunaarummut malinnaaviginninnertut nalunaarummi pingaarnertullugit suleqatigiiffiusinnaasut sunaassuserneqarnerisa atortuulersinneqarnissaat siunertaralugu taakkununga ilanngullugit aalisarnermi, peqqissutsimi, takornariaqarnermi, niuernermi aamma uumasut nakorsaqaarnermi annertunerusumik suleqatigiittoqalernissaa angujummallugit. Ataatsimiinnerit aamma tunngaviliisimapput suleqatigiiffiusinnaasut nutaat sunaassusersineqarnissaannut ilaatigut avatangiisitigut aamma attaveqaasersuutitigut kiisalu paasissutissanik ilisimasanillu avitseqatigiittarnikkut aamma oqartussaaffinni ataatsimoortumik soqutigineqartutigut taakkununga ilanngullugit nunanut allanut aamma niuernikkut politikimi aamma Issittoq pillugu apeqqutini. Taakkununga ilaavoq Kujataani nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnerup Island-imit qanimut suleqateqarnikkut ineriartortinneqarnikummat.

Issittumi aamma nunanit avannarlernit suleqatigiinneq Island-imi nunani allani naalackersuinikkut pingaartinneqarnerpaat ilagaat, Island-imilu naalackersuinikkut siamasissumik isumaqatigiissutigalugu isumaqatigiissutaavoq, Issittoq suli pingaarnepaasoq tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanik suleqateqarnerup. Tamanna ilaatigut pingaartumik oqaatigineqarpoq 2013-mi Nuummi Island-imiut sinniisoqarfiannik pilersitsinermi. Sorsunnersuup aappata kingorna

Kalaallit Nunaanni Island-ip General Konsulat-ianik ammaaneq aallartitaqarnikkut sinniisogarfiiit siullersaraat nunallu marluk suleqatigiinnerisa ineriartortitsinermi alloriarnerit pingaarnersaralugu. Island-imit naatsorsuutigineqarluinnarpoq, taamatuttaaq Kalaallit Nunaat Island-imi sinniisuutitaqarfimmik pilersitsissasoq, tamannami aallartitaqarnikkut ileqquusut ilagisarmassuk.

Ullumikkut islandimiut suliffeqarfiutaat arlallit Kalaallit Nunaanni ingerlatsipput, ukiunilu kingullerni aalajangersimasunik timmisartukkut attaveqarnerit annertusarneqarsimapput naalakkersuinikkullu ukiumoortumik ataatsimeeqatigiittoqartarluni aammali aalisarnermut tunngasuni, soorluttaaq naalakkersuinikkut qilerutit nukittorsarneqassasut Issittumi Siunnersuisoqatigiinni, Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivini, Nunani Avannarlerni Siunnersuisoqati-giinni aamma Nunani Avannarlerni Ministerinut siunnersuisoqatigiinni suleqatigiinneq aqqutigalugit. Taakkununga ilaapput, ukiuni kingullerni suleqatigiinnerit assigiinngitsuusut annertusarneqarsimanerat. Taamaattumik toqqammavissaqarluarpoq Island-imit suleqateqarnerup allisarnissaanut aamma qularnaarniarlugu kalaallit suliffeqarfiutaasa Island-imi suliaqarsinnaanerit.

Aalisarnikkut Kalaallit Nunaat Island-ilu pitsaasumik ataatsimoorussamik soqutigisarpasuartigut suleqatigiipput tassunga ilanngullugit aalisarnerup aamma imaani ilisimatusarnerup tungaatigut Kalaallit Nunaata Island-illu akornanni imartami ataatsimoorussamik aalisakkatigut pisuussutit aallullugit. Island namminneq aalisarnikkut suliffissuaqarnerminnik ineriartortitsinermini naleqarluartunik misilittagaqarpoq, tunisassianit avammut nioqqutigineqarneriniit inereerlugit tunisassianut, tamakku annertunerujussuarmik iluanaaruteqartitsisarput, Kalaallit Nunataa ilinniarfigisinnaasai. Maj 2014-imi Pinngortitaleriffiup aamma Islands Havforskning-institut akornanni isumaqatigiissuteqartoqarpoq imaani ilisimatusarnerup tungaatigut suleqatigiinneq nukittorsarniarlugu annertusarniarlugulu.

Peqqinnissaqarfiup tungaatigut Island-ip Kalaallillu Nunaatalu akornanni qanimut suleqatigiittoqarpoq, tassunga ilanngullugu 2014-imi sinaakkusiussamik isumaqatigiissut Landspitalimit isumaqatigiissutigineqarpoq kalaallit napparsimasut katsorsarneqartarnissaat pillugu. Eqqartuisoqartarnikuuvoq sinaakkusiussamik isumaqatigiissutip annertusisarneqarnissaa nappaatit sukumiinerusut pillugit aalajangersimasumik katsorsaasarnermut isumaqatigiissutinik, taamaalilluni peqqinnissaqarnerup tungaatigut Island-ip aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnerup annertusineqarsinnaaneranut patsisissaqarluartoqarpoq.

Uumasut nakorsaqaarnikkut suleqatigiittoqarsimavoq Kalaallit Nunaanni uumasut nakorsaqaarnermi aamma inuussutissaqaarnermi oqartussaasut (VFMG) aamma Island-imi uumasut nakorsaqaarnikkut immikkoortortap akornanni, tamatumalu ilaatigut kingunerisimavaa inuussutissat kalaallit nunaanersut eqqussuunneqartarnerini unammilligassat aqqiivigineqarnerat, taakku utaqqiisaagallartumik Island-imiittut Reykjavik-ip aamma Keflavik-ip mittarfiata akornani. Tamakku qaavisigut VFMG-ip aamma Island-imi uumasut nakorsaqaarnikkut immikkoortortap akornanni nutaamik suleqatigiittoqalersimavoq inatsisiliornikkut paarlaaseqatigiittarneq pillugu pineqarluni kalaallit qimussertarnikkut misilittagaat tunngavigalugit qimmit qimuttoqatigiit pillugit.

Attaveqaasersuinerup tungaatigut timmisartukkut angallassineq pillugu suleqatigiinneq aallartinneqarsimavoq 2016-imi suleqatigiissitamik pilersitsinikkut, taassuma suleqatigiinnerup ingerlatiinnarnissaata piviusunnagortinneqarnissaanut periarfissat qulaajassagai. Sikup aakkiartornera pissutigalugu umiarsuartigut angallassinermut, takornariaqarnikkut minnerunngitsumillu aatsitassanik misissueqqissaarnermut soqutiginninnermut suliniutit annertusineqarsinnaapput. Kalaallit Nunaat Tunup Avannamut Kangiani/Tunumi aatsitassanik paaavimmik pilersitsippat Island aatsitassarsiorfinnut avammut/utaqqiisaasumik annissuinermut tunngatillugu qaninnerpaatut soqutiginarnerpaassaaq Taamatuttaaq issittumi naalagaaffiit akornanni eqqissinerup pigiinnarneqarnissaa, SAR aamma uuliakoornert pillugit ingerlaavartumik isumaqatigiissuteqartoqartarpoq. Taamaattumik ukiut ikittuinnaat ingerlanerini kalaallit islandimiullu soqutigisaqarfigisaasigut qaleriaartumik ingerlatsineq malunnaatilimmik qaffariarsimavoq.

Ataatsimoortumik nalunaarutikkoortumik Island-imit pitsaasumik oqaloqatigiinnerit pilersinneqarsimapput ilaatigut ukiumoortumik atortuulersitsiniarluni ataatsimiinnerit aqutugalugit, kisianni piviusunik aalajangersimasunillu suleqatigiinnerit siuarsarneqarnissaanni nalilerneqarpoq pisariaqassasoq Island-imut attaveqarnermi ujartuinerusumik toqqaannarnerusumillu immikkoortumik pilersitsinissaq.

Kingullerpaamik Polar Nanoq-mi suliamut atatillugu aamma innuttaasunik kalaallinik tigungmigallagaqarnerisa takutissimavaa kalaallit islandimiullu oqartussaasuisa akornanni qanimut oqaloqatigiissinnaaneq toqqaannartumillu attaveqatigiissinnaaneq pisariaqartuusimasoq. Nunanut allanut ministeriaqarfiup innuttaasunut kiffartuussiviata aamma Danmarkip Reykjavik-imi naalagaaffiit oqaasissaqartitaminnut naalagaaffinni allani aallartitaqarfiata suliaq kivissinnaasimangikkaa innuttaasut kalaallit kiffartuunneqarnerinut tunngatillugu tassunga ilanngullugit oqalutsinik ikiorsiisinnarnermut aamma Kalaallit Nunaanni qanigisanut attaveqarnermut tunngatillugu, taamaallaallu suliat ikittut pingaarnerpaaginnaat suliami tassani qallunaat oqartussaasuinit kivinneqarsinnaasimasut.

Taamaasilluni Reykjavik-imi sinniisoqarfik Naalakkersuisut aamma allaffissornikkut ingerlatsisut pingaartitaannut, nukissaanut piginnaasaannullu naapertuullutillu atassuserneqassasut peqataasinnaallutillu Island-imit suleqatigiinnerit pioreersut aserfallatsaalinnissaannut, kiisalu peqataaqataassalluni Island-imut pingaarutilittut naalakkersuinikkut niuernikkullu attaveqarnerit ineriartorteqqinnissaannut nukittorsarnissaannullu, tamakku naatsorsuutigineqarput Kalaallit Nunaannut inuiaqatigiit aningaasarsiorneratigut iluaqusiisinnaasutut.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat.

2018-imut aningaasanut inatsimmut siumullu sammisumik aningaasaqarnikkut kingunerisassat. Pilersitsinerup ingerlatsinikkut aningaasartuutitut tamakkiisumik aningaasartuutit missingerneqarput ukiumut 2,5 mill. koruunit missaannut. Sulisut aningaasarsitinneqartarnerat kiisalu nunami allami sulinerup tapit Nunanut allanut ministeriaqarfik aqutugalugu tunniunneqartassapput. Malittarisassat danskit ministeriaqarfiisa danskit aallartitaqarfiini immikkut itumik aallartitanut atortagaat malillugit Namminersorlutik Oqartussat Nunanut allanut ministeriaqarfirmut akiliisarput. Akigititut qanoq annertutiginnissaannut sumiiffimmi akit akissar-

siallu inissisimanerat apequtaassapput. Sullissisumut akigititaq ukiumoortumik aalajangersarneqartassaaq.

Namminersortumik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Takornariaqarnerup tungaatigut periarfissarpassuaqarpoq kalaallit ingerlatseqatigiiffiisa (Air Greenland il.il.) island-imiut ingerlatseqatigiiffiinik qaninnerusumik suleqateqatigilersinnaanerinit ingerlanneqarsinnaasoq ilaatigut ´joint marketing´ ineriartortissallugu, tassami Kalaallit Nunaanni aamma Island-imi takornarianut anguniagaasartut assigiipjaarmata.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutissat

Taamaasilluni Reykjavik-imi sinniisoqarfik Naalakkersuisut aamma allaffissornikkut ingerlatsisut pingaartitaannut, nukissaanut piginnaasaannullu naapertuullutillu atassuserneqassasut peqataasinnaallutillu Island-imit suleqatigiinnerit pioreersut aserfallatsaalinissaannut, kiisalu peqataaqataassalluni Island-imut pingaarutilittut naalakkersuinikkut niuernikkullu attaveqarnerit ineriartorteqqinnissaannut nukittorsarnissaannullu, tamakku naatsorsuutigineqarput Kalaallit Nunaannut inuiaqatigiit aningaasarsiorneratigut iluaqusiisinnaasutut.